

Arkivsak-dok. 23/43481-14
Saksbehandler Anne Helen Woodruff

Saksgang
Formannskapet 2023 - 2027
Bystyret 2023 - 2027

Møtedato
06.06.2024
20.06.2024

Sak nr.
83/24

Utredning om drift av krematorium

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere: John Thorvald Grini, Håvard Qvam, Liv Karin Sørli, Jens-Otto Løkkevik

Kommunedirektørens innstilling:

1. Det tas sikte på å anskaffe kremasjonstjenester fra det private markedet
2. Sarpsborg kommune inviterer Fredrikstad kommune til å delta i anskaffelsen. Det rettes også henvendelser til Moss og Indre Østfold kommuner om å delta i anskaffelsen.
3. Det benyttes ekstern ekspertise til å utarbeide konkurransegrunnlag og avtaleverk. Kostnaden forutsettes delt mellom deltakerkommunene. Sarpsborg kommune finansierer sin andel med avsatte prosjektmidler for utredning nytt krematorium i Fellesrådets budsjett.
4. Geografisk plassering av krematorium vektlegges i anbudet ut fra kjøreavstand og miljøavtrykk for innbyggerne i Sarpsborg og Fredrikstad, forutsatt at Fredrikstad deltar i anskaffelsen.
5. Sarpsborg kommune starter et arbeid for å avklare om tomte ved Hafslund kan være en alternativ lokasjon, og om mulighet for å benytte denne tomte til formålet kan offentliggjøres parallelt med utlysning av konkurransen.
6. Kommunedirektøren fremmer en ny sak når utkast til konkurransegrunnlag foreligger, i forkant av utlysning.

Vedlegg:

Sammendrag:

Det har tidligere vært flere politiske saker for å vurdere fremtidig krematoriedrift. Sarpsborg krematorium har et behov for oppgradering som har vært varslet siden 2016. Som følge av politisk vedtak 02.03.2023 har administrasjonene i Sarpsborg og Fredrikstad kommuner utredet muligheten for å etablere et IKS for kremasjonstjenester. Før sak om etablering av IKS kom til behandling ble det 14.12.2023 gitt en bestilling til kommunedirektøren i Sarpsborg om å sondere muligheten for å etablere et nytt krematorium i privat regi.

Administrasjonen i Sarpsborg og Fredrikstad kommuner og kirkevergen i Sarpsborg har hatt dialog med en privat tilbyder av kremasjonstjenester, og det er interesse i det private markedet for å tilby disse tjenestene. Dersom en privat tilbyder etablerer

kreimasjonsvirksomhet i regionen, reduserer dette kommunenes behov for låneopptak med et beløp tilsvarende investeringsutgiften. Kommunene har også vurdert de juridiske sidene ved en slik anskaffelse.

Kommunedirektøren anbefaler at det igangsettes en prosess med mål om å lyse ut en anskaffelse av kreimasjonstjenester på det private markedet, fortrinnsvis i samarbeid med andre kommuner.

Utredning

På bakgrunn av store driftsutfordringer ved Sarpsborg krematorium vedtok Regionrådet for Nedre Glomma den 21.09.16 å starte et forprosjekt for å vurdere om det er mulig å oppgradere dagens krematorium, eller om det er behov for å planlegge for et nytt krematorium for hele Nedre Glomma regionen. Ulike selskapsformer og eierkonstellasjoner ble utredet. I sin behandling 12.09.18 gikk regionrådet inn for at det skulle arbeides videre med å etablere et interkommunalt selskap (IKS), med lånegaranti i deltagende eierkommuner.

Bystyret i Sarpsborg kommune behandlet 04.03.21 Interkommunalt krematorium i Søndre Viken sak 9/21 og 02.03.2023 sak 14/23 Avklaring om selskapsdannelse, hvor det ble fattet vedtak om å jobbe videre med å etablere et krematorium som et interkommunalt selskap (IKS) i samarbeid med Fredrikstad kommune. Fredrikstad kommune la opp til en likelydende sak.

Da nytt bystyre den 14.11.23 behandlet tilstandsrapport for 2. tertial med tilhørende vedtaksoppfølging ble det vedtatt å avvente videre arbeid med et IKS, og at kommunedirektøren skulle legge frem saken fra mars samme år på nytt for formannskap og bystyre. Bakgrunnen var at bystyret ønsket en ny politisk vurdering hvor administrasjonen skulle sonde det private markedet for etablering av nytt krematorium før det eventuelt skal legges mer arbeid i et fremtidig IKS.

Bystyret i Sarpsborg behandlet saken på nytt 14.12.23 og fattet følgende vedtak:

1. *Sarpsborg kommune går sammen med Sarpsborg kirkelig fellesråd i dialog med en eller flere private interessenter for å sonde muligheten for å etablere et nytt krematorium i privat regi.*
2. *Gjennomføring av vedtak fra bystyret 4. mars 2021 avventer inntil ovennevnte er avklart*

Dagens kreimasjonstjenester

Sarpsborg Krematorium er i kategori I. Kategori I omfatter krematorier med 200 eller flere kreimasjoner årlig. Disse har størst forurensningspotensiale, og har derfor strengere krav til utslipp enn for krematorier i kategori II med under 200 kreimasjoner årlig.

Sarpsborg krematorium er samlokalisert med St. Olav gravlund i Sarpsborg sentrum. Kreimasjonsvirksomheten er lokalisert i byggets underetasje. Dagens kreimasjonsovn er fra 1999 og gjenstående levetid er usikker. Selv om ovnen er gammel, er det i de senere årene investert i renseteknologi for å tilfredsstille utslippskravene for støv, CO og kvikksølv.

I byggets første etasje er krematoriets kapell lokalisert. I kapellet arrangeres det årlig 150-175 bisettelser. Kapellet har 180 plasser og er et av de viktigste seremonirommene for Sarpsborgs befolkning. Kapellet gjøres med enkle grep om fra et kirkelig kapell til et livssynsnytralt seremonirom.

Antall kreimasjoner og geografisk dekning

Ved Sarpsborg krematorium kreimeres det hovedsakelig for Østfold, bortsett fra for Halden som har eget krematorium. De nærmeste kategori I krematoriene er Alfaset krematorium i Oslo, Haslum krematorium i Bærum, Drammen krematorium og Vestfold krematorium i Sandefjord. I perioden 2020 til i dag har det vært en betydelig vekst i antall kreimasjoner ved

Sarpsborg krematorium. Tabell 1 under viser veksten og kommunetilhørigheten til de som er kremert:

Tabell 1 – Oversikt over kremasjoner i Sarpsborg krematorium i perioden 2020 til i dag sortert per kommune

Kommune	2024*	2023	2022	2021	2020
Sarpsborg	157	282	323	271	276
Fredrikstad	142	379	380	364	290
Moss	135	333	325	281	242
Indre Østfold	68	136	155	130	84
Delsum sentrale kommuner i Østfold	502	1130	1183	1046	892
Rakkestad	8	11	25	15	13
Hvaler	7	21	32	20	14
Råde	12	22	20	20	12
Våler	11	14	24	20	15
Skiptvet	6	14	8	15	7
Halden	0	1	9	0	0
Aremark	0	1	0	1	0
Marker	6	6	11	19	6
Delsum øvrige kommuner i Østfold	50	90	129	110	67
Vestby, Frogn og Ås kommuner	1	80	171	120	57
Andre kommuner og land	6	18	20	27	30
Delsum andre	7	98	191	147	87
Totalt	559	1318	1503	1303	1046
Andel kommuner utenfor Østfold	1,3 %	7,4 %	12,7 %	11,3 %	8,3 %

* Tall for 2024 er per 15. mai

Ivaretagelsen av gravferd i Norge, herunder kremasjon, påvirkes av de skikker innvandrere bringer med seg. De fleste retninger innenfor kristendommen tillater kremasjon. Muslimer, jøder og ortodokse kristne kremeres ikke. Innenfor buddhismen er det stor variasjon i skikker avhengig av hvilket land/geografisk område man er fra. Spesielt innenfor hinduismen og sikhismen er kremasjon det vanlige, og etterlatte ønsker ofte å være til stede under kremasjonen.

Avtaleforhold og priser

Det er bare Fredrikstad kirkelige fellesråd som har en formell avtale med Sarpsborg kirkelige fellesråd om kremasjon. Tabell 2 viser kremasjonsprisene for 2024.

Tabell 2 – Kremasjonspriser for 2024 Sarpsborg krematorium

Den kremertes tilhørighet	Pris 2024
Fredrikstad	4 310
Moss, Rakkestad, Skiptvet	6 960
Listepris utenbys kremasjon	7 400
	Internpris 2024
Sarpsborg	2 800

Det er bystyret i Sarpsborg kommune som setter listeprisen for utenbys kremasjon etter forslag fra Sarpsborg kirkelige fellesråd. De øvrige priser settes av fellesrådet.

Sarpsborg kommune og Fredrikstad kommune dekker innbyggernes kremasjon over de kommunale budsjettene. Moss, Rakkestad og Skiptvet har en lavere pris enn listeprisen fordi Sarpsborg kirkelige fellesråd har avtalt at kremasjoner av innbyggere i disse kommunene faktureres samlet til deres kirkelige fellesråd, som igjen fakturerer de etterlatte. Denne

ordningen representerer en administrativ besparelse for Sarpsborg kirkelige fellesråd. For øvrige kremasjoner fakturerer fellesrådet de etterlatte direkte selv.

For kremasjon av døde fra Sarpsborg gjelder en internpris på 2 800 kr. Gitt at Sarpsborg kommune i sin tid sørget for investeringene i ovn og bygg, er det naturlig at denne internprisen er betydelig lavere enn for andre brukere.

Status på arbeidet

Det er gjennomført flere arbeidsmøter i nedsatt arbeidsgruppe bestående av representanter for administrasjonen i Sarpsborg kommune og Fredrikstad kommune. Kirkevergen har deltatt på felles arbeidsmøter og bistått med informasjon til deler av saken. Det er avholdt ett møte med en privat aktør for å sjekke interesse for et privat krematorium og hvilke kriterier som bransjen vektlegger.

Fredrikstad kommunes administrasjon er positiv til et videre samarbeid for kremasjonstjenester. Eget krematorium for Fredrikstad anses lite aktuelt. I utgangspunktet ønskes det at gravferdsseremonien holdes lokalt i Fredrikstad og at en unngår å måtte reise ut av kommunen for seremonien. Fredrikstad har gode livssynsnøytrale seremonirom tilgjengelig. Fredrikstad kommune ønsker også å holde muligheten åpen for å inkludere andre kommuner i samarbeidet. Det er planlagt å fremme en tilsvarende sak om vurdering av kjøp av kremasjonstjenester fra det private markedet parallelt med Sarpsborg.

Halden kommune har tidligere avslått et samarbeid om kremasjonstjenester med bakgrunn i at de i dag har et krematorium som fungerer for sine innbyggere. Administrasjonen i Sarpsborg har vært i dialog med administrasjonen i Halden i forbindelse med denne saken. Administrasjonen i Halden kommune ser positivt på muligheten for å kjøpe tjenesten fra privat tilbyder i fremtiden når de ser behov for det.

Dialog med privat tilbyder

Det er gjennomført ett møte med en privat tilbyder av kremasjonstjenester, Sjong AS, som er meget interessert i å etablere kremasjonsvirksomhet i Norge. De ønsker å bygge krematorium og tilby kremasjonstjenester.

Kommunen har anledning til å gå i dialog, og motta råd fra leverandører forut for en eventuell konkurranseutlysning, jf. forskrift om offentlige anskaffelser § 8-2 nedenfor.

§ 8-2. Dialog med leverandører før konkurransen

(1) Når en leverandør eller en virksomhet tilknyttet leverandøren har gitt råd til oppdragsgiveren forut for konkurransen, skal oppdragsgiveren treffe egnede tiltak for å sikre at leverandøren ikke får en urimelig konkurransefordel dersom han deltar i konkurransen. Det samme gjelder dersom leverandøren har vært involvert i planleggingen av konkurransen på annen måte.

(2) Egnede tiltak vil blant annet være

- a) å sørge for at de andre leverandørene som deltar i konkurransen, mottar de samme relevante opplysningene som er utvekslet i dialogen med leverandøren ved planleggingen av konkurransen*
- b) å fastsette en tilstrekkelig frist for mottak av tilbud for å utjevne eventuelle fordeler.*

Bestemmelsen innebærer blant annet at kommunen kan involvere en leverandør i planleggingen av en konkurranse, herunder bistå i utarbeidelsen av kravspesifikasjoner, så lenge det treffes egnede tiltak for å sikre at leverandøren ikke får en urimelig konkurransefordel dersom leverandøren senere deltar i konkurransen.

Kommuneadministrasjonene i Sarpsborg og Fredrikstad hadde 19.01 i år et møte med representanter for selskapet Sjong AS, et norsk etablert selskap. Kirkevergen deltok også på møtet. Hensikten med møtet var å få en bedre forståelse av viktige forhold en privat aktør vil legge vekt på ved etablering av et nytt krematorium. Det ble også vurdert som formålstjenlig

å bli oppdatert på hvilke planer Sjong AS har for en eventuell etablering i regionen. Administrasjonen er per i dag ikke kjent med andre private tilbydere av kremasjonstjenester.

Møtet med Sjong AS sine representanter ga mange relevante innspill til den videre prosessen.

En privat aktør vil kunne bære risikoen ved etablering av et eventuelt seremonirom tilknyttet krematoriet. Sjong AS tror etterspørselen etter seremonirom vil vokse over tid. Det vil også være aktuelt for en privat tilbyder å etablere fasiliteter for å tilby minnesamvær. En privat aktør vil imidlertid også kunne være interessert i krematoriedrift uten et eget seremonirom eller lokaler for minnesamvær.

En investering i et nytt krematorium kan være lønnsom med et volum på ca. 1200–1300 kremasjoner per år og oppover. Pris per kremasjon vil være markedstilpasset. I den forbindelse ble det referert til at en kremasjon ved Alfaset i Oslo koster ca 7 500 kr, mens tilsvarende pris ved Vestfold krematorium er ca 10 000 kr.

Sjong AS vurderer kirkens tomt på Hafslund (omtalt senere i saken) som et godt egnet sted å betjene innbyggerne i Sarpsborg.

Representantene fra Sjong AS hadde også betraktninger rundt en fremtidig konkurranse om oppdraget med å levere kremasjonstjenester i regionen:

- For en privat aktør kreves det tilgang til en egnet lokalisering og konsesjon fra barne- og familiedepartementet.
- Dagens krematorium i Sarpsborg har konkurrenter i form av blant andre Alfaset i Oslo og Vestfold krematorium. Disse aktørene vil trolig delta i en anbudskonkurranse om kremasjon for regionen, da avhengig av om det settes krav til geografisk lokasjon i utlysningen.
- For å kunne delta i en anbudskonkurranse, må en aktør blant annet ha fått, eller i hvert fall søkt om konsesjon, noe som betinger tilgang til en tomt.

Anskaffelse av kremasjonstjenester og kontraktsforhold

Etablering av et krematorium er en kompleks prosess som krever nøye planlegging og avtalestruktur. Ved å ta hensyn til markedets interesse, miljøaspekter og nødvendige avklaringer, kan kommunene legge til rette for verdige gravferdsseremonier og effektiv krematoriumdrift.

Interessentkunngjøring bør gjennomføres der det er aktuelt å kartlegge markedets interesse. Dette gir informasjon om mulige tilbydere og behov. Kommunedirektøren anser ikke at det vil være nødvendig med en markedsundersøkelse før utlysning. Utlysningen når ut til Europa (EØS området) på grunn av terskelverdi 2,3 mill. kr.

Kremasjonstjenester er ikke en lovpålagt oppgave for kommunen. Kommunen tar selv stilling til om det er aktuelt å ivareta samfunnsansvaret ved å legge til rette for at tjenesten er tilgjengelig for kommunens innbyggere. Hvis Sarpsborg kommune ønsker å ta dette samfunnsansvaret også i fremtiden så anser kommunedirektøren at det er naturlig at det er kommunen som står som oppdragsgiver ved en eventuell utlysning.

Kremasjonstjenesten kan kjøpes inn gjennom en rammeavtale. Det bør engasjeres en ekstern rådgiver for å bistå med kravspesifikasjonen, herunder utarbeidelse av miljøkrav. Det bør da avtales en kostnadsdeling mellom Fredrikstad og Sarpsborg kommuner for ekstern bistand.

Rammeavtaler skal som hovedregel ikke være lengre enn fire år, jf. forskrift om offentlige anskaffelser § 11-1 og kapittel 26. Dette er begrunnet i hensynet til det grunnleggende prinsipp om konkurranse, slik at markedet ikke blir forhindret fra å få offentlige kontrakter i for lang tid. Det er mulig å ha lengre kontraktsperiode enn 4 år, men da må det begrunnes ut fra særlige forhold. Dersom anskaffelsen krever at leverandøren må forta investeringer, for eksempel anskaffe utstyr som har lengre nedskrivningstid enn 4 år, kan det være nødvendig å ha en lenger kontraktsperiode for å få en effektiv konkurranse. Oppdragsgiver må i så fall dokumentere et konkret faktisk behov.

Som et alternativ til rammeavtale er det sett på muligheten for en tjenestekonsesjonskontrakt. Konsesjonskontrakter kan tenkes brukt ved en rekke ulike tjenester. Det er utelukkende reguleringen av den økonomiske risikoen som avgjør om det er en konsesjonskontrakt, og ikke hva slags type tjeneste kontrakten gjelder.

I utgangspunktet skal det ikke inngås konsesjonskontrakter med en varighet på mer enn 5 år, jf. forskrift om konsesjonskontrakter § 8-12. Dersom oppdragsgiveren fastsetter en kontraktslengde på mer enn fem år, må lengden ikke overstige den tiden som anses nødvendig for at leverandørene skal ha muligheten til å tjene inn sine investeringer og oppnå en rimelig avkastning. Ved beregningen av kontraktslengden skal oppdragsgiveren ta hensyn til etablerings- og driftskostnader og andre investeringer knyttet til kontraktsoppfyllelsen. Dette kan være utgifter til infrastruktur, opphavsrettigheter, patenter, utstyr, logistikk, ansettelse og utdanning av personale og oppstartskostnader. Oppdragsgiveren må foreta en grundig og forsvarlig vurdering. Oppdragsgiveren kan ikke inngå konsesjonskontrakter som er ubegrenset i tid. Årsaken til dette er at konsesjonskontrakter inngått på ubestemt tid vil kunne begrense konkurransen i markedet.

Kirkens tomt på Hafslund

Tomten ligger syd for Hafslund kirke. Kirkegården på Hafslund, og deler av jorden sør for den, er del av kommunedelplan InterCity-Ny Sarpsbru. Utkast til ny arealplan for Sarpsborg kommune tar ikke for seg områdene som er innenfor KDP IC-Ny Sarpsbru.

Det er flere forhold som må sjekkes ut før det er gitt at tomten til kirken på Hafslund kan benyttes for et krematorium. Dette må avklares før en utlysning kan skje for eventuelt å kunne tilby en realistisk avtale om leie. Det vil også være aktuelt å innhente uttalelse fra Biskopen i Borg siden et krematoriebygg på Hafslund vil tilhøre kirkens omgivelser.

Kirken er eier av tomten på Hafslund, og står rettslig fritt til å inngå kontrakter om leie av tomten uten å måtte utlyse kontrakten som en offentlig anskaffelse. Unntaket fra anskaffelsesregelverket er begrunnet i at kjøp/salg og utleie av fast eiendom i stor grad er avhengig av geografisk plassering, og er dermed i hovedsak knyttet til et lokalt marked som har liten innvirkning på grensehandelen. Juridisk sett vil det være uheldig å binde tomten på Hafslund som ledd i en eventuell anbudsprosess for kjøp av kremasjonstjenester. Bakgrunnen for dette er at en slik binding vil kunne innebære en unødig begrensning av anbudsprosessen. Hvis tomten på Hafslund er en mulig fremtidig lokasjon for et krematorium så bør muligheten for å benytte denne tomten til formålet offentliggjøres parallelt med utlysning av konkurransen. Dette gir leverandører en mulighet for å inkludere tomt i tilbudet. Kirken, som er underlagt samme anskaffelsesregelverk, må avklares som avtalepartner.

Konsesjon

Etter gravplassloven § 4 andre ledd kan anleggelse eller vesentlig endring av krematorium ikke skje uten tillatelse fra departementet. Departementet kan sette vilkår for tillatelsen og ellers gi forskrifter om drift og forvaltning av krematorier.

Skal man anlegge krematorium, må det følgelig foreligge tillatelse fra departementet. Det er ikke regulert hvem som kan opprette krematorium. Det vanligste er at krematoriene driftes av

et forvaltningsorgan. Lovverket setter imidlertid ikke dette som noen forutsetning. Eksempelvis kan et krematorium være drevet av private aktører. Den som skal yte tjenesten må ha tillatelse fra departementet. Det bør settes krav i en utlysning om at tilbyder tilegner seg godkjent konsesjon.

Geografisk beliggenhet

I bystyret 04.03.2021 sak 9/21 Interkommunalt krematorium i søndre Viken ble det vedtatt at et nytt krematorium skulle etableres i Nedre Glomma. Dette kan også være et aktuelt krav å stille i en eventuell anskaffelse av kremasjonstjenester fra det private markedet. Det er imidlertid uvisst om dette vil stille uhensiktsmessige begrensninger og som vil gi få tilbydere. Det er viktig å vektlegge sentral beliggenhet i forhold til bosetning og kjøreavstand. Miljøaspektet for transport og tyngdepunkt for behov kan være naturlige vurderingskriterier.

For innbyggerne kan det være viktig å ivareta en verdig ramme rundt krematoriet hvor geografisk plassering vil kunne ha en betydning. Kommunedirektøren anbefaler at det settes krav i utlysningen om at lokalisering av krematorium skal være i nærheten av eller innenfor kommunegrensene til de kommunene som er med på en felles anskaffelse. Det vil i fremtiden kunne være et større ønske for de etterlatte å være til stede under kremasjonen og avstand vil da være en faktor.

Pris på kremasjonstjenesten

Hvor mye hver enkelt kommune ønsker å subsidiere kremasjonstilbudet er et politisk spørsmål, men subsidiering forutsetter en avtale mellom kommunene og det private selskapet.

Hvilken pris en privat aktør vil ta for kremasjonene vil være usikkert. Kremasjon må allikevel økonomisk sett sees på som et «tilleggsvalg». Det vil være fullt mulig for innbyggerne å velge en tradisjonell kistegrav. Sarpsborg kommune har tilstrekkelige arealer avsatt for kistegraver. Kommunedirektøren antar derfor at prissettingen vil bli gjort på markedsmessige vilkår. Kommunedirektøren forventer derfor ikke at kostnaden per kremasjon vil bli høyere enn ved at kremasjoner utføres gjennom et IKS.

Kommunedirektørens vurderinger

Kommunedirektøren anser at det er innhentet tilstrekkelige opplysninger for at det skal kunne fattes vedtak på om kommunen ønsker å anskaffe kremasjonstjenester fra det private markedet, i stedet for å opprette et IKS med Fredrikstad kommune eller i egen regi.

Det vil kunne forventes at en privat aktør som drifter flere krematorier vil kunne ha tilgang på nødvendig spesialkompetanse og stordriftsfordeler. Kommunedirektøren forventer ikke at kostnaden per kremasjon vil bli høyere enn ved at kremasjoner utføres gjennom et IKS. Inntekspotensialet for et privat krematorium er etablering av egen ovnslinje og tilbud om lokaler og bevertning i forbindelse med seremonien rundt kremasjonen.

Det er mange særkrav som må ivaretas ved kremasjoner. Dette har ikke kommunens administrasjon tilstrekkelig kunnskap om og kommunedirektøren vurderer at det er nødvendig å innhente ekstern bistand for utarbeidelse av kravspesifikasjon for utlysning av oppdraget og utarbeidelse av avtaleverk.

For at det skal være lønnsomt å bygge og drive et krematorium vil det være nødvendig med et visst antall kremasjoner årlig. Et krematorium som retter seg mot Sarpsborg alene vil ikke ha et tilstrekkelig grunnlag. Kommunedirektøren anbefaler derfor at Sarpsborg kommune inngår avtale med Fredrikstad kommune om felles utlysning av tjenesten og at flere kommuner inviteres til å delta.

Kommunedirektøren ser betydningen av å vektlegge sentral beliggenhet av et fremtidig krematorium i forhold til bosetning og kjøreavstand. Miljøaspektet for transport og tyngdepunkt for behov kan være naturlige vurderingskriterier.

Kommunedirektøren vil i det videre arbeidet vurdere om en subsidiering av pris for innbyggere for deltakerkommuner vil ha betydning for anskaffelsen.

Kommunedirektøren vil fremme en ny sak når konkurransegrunnlaget er utarbeidet og før utlysning.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi

Dersom det legges til rette for en privat tilbyder av kremasjonstjenester, vil kommunen(e) slippe å gjøre en investering som i 2021 ble anslått til 81,5 mill. kr.

Hvis Sarpsborg kommune fortsatt ønsker å dekke kremasjonsavgiften for egne innbyggere, vil det medføre en økt utgift på om lag 2 mill. kr i året. Dette er estimert ut fra en forventet markedspris på om lag 10 000 kr per kremasjon. Alfaset krematorium i Oslo har for eksempel en listepreis i 2024 på kr 7.720, mens Vestfold krematorium opererer med en listepreis rundt kr 10.000.

Fellesrådet har i tillegg signalisert et økt budsjettbehov på ca. 2 mill. kr i året, fratrukket eventuell årlig leieinntekt av tomt til nytt krematorium, dersom dette legges på fellesrådets tomt på Hafslund. Dette er med bakgrunn i at dagens drift av kirke og krematorium er lokalisert i samme bygg og både utnyttelse av personell og driftskostnader gjenspeiler samlokaliseringen. Det er naturlig at administrasjonen gjennomgår dette med fellesrådet på et egnet tidspunkt i den videre prosessen.

Kommunedirektøren vurderer at det er nødvendig å innhente ekstern bistand for utarbeidelse av kravspesifikasjon for utlysning av oppdraget og utarbeidelse av avtaleverk. Det er ikke kjent hva en slik anskaffelse vil beløpet seg til, men det er naturlig å inngå en avtale med Fredrikstad kommune om en deling av kostnaden. I Fellesrådets budsjett står det bokført 675 000 kr i prosjektmidler til utredning av nytt krematorium. Dette er midler Sarpsborg kommune kan benytte til ekstern konsulentbistand.

Kommunedirektøren orienterer om at Fellesrådet i dag fører separat regnskap for kremasjonsvirksomheten. Driften av krematoriet belastes ikke med kapitalkostnader. Krematoriet genererer derfor årlige overskudd som settes av på eget driftsfond. Dette driftsfondet skal sikre ivaretagelse av krematoriets anlegg og øvrig infrastruktur. Etter at årsoppgjørdisponeringer for 2023-regnskapet er foretatt, utgjør fondet kr 14,5 mill.

Miljø:

De miljømessige konsekvensene vil kunne bli best mulige ved nybygg. Et energismart bygg som bygges integrert med ovnsteknologien vil sikre lavere CO₂-belastning. Videre kan et krematorium innebære en mer miljøvennlig krematorieteknikk, ved at nyeste og beste teknologi blir installert. Teknologien som blir anskaffet kan gi minst mulig miljøbelastning og redusere utslipp av miljøgifter. Parallelt med dette kan den samfunnsøkonomiske miljøbelastningen gjøres så skånsom som mulig, ved å plassere selve bygget i et befolkningsmessig tyngdepunkt. Rensekrav til et krematorium gjelder uansett driftsform og er derfor ikke vurdert i denne saken.

Folkehelse:

Ikke aktuelt.